

Oekraïne begint Rusland te raken waar het pijn doet

Achtergrondartikel uit het ND, door [Arnout Brouwers / vk](#), zaterdag 16 september 2023

De succesvolle Oekraïense aanvallen op doelen op de Krim hebben vergaande implicaties. Zij zijn mogelijk gemaakt door Britse en Franse levering van langeafstandsraketten en door Oekraïens militair en industrieel vernuft.

Deze satellietfoto toont de schade op de Sebastopol-scheepswerf op de Krim na een aanval door Oekraïne. Beeld afp / Blacksky

KYIV

De Amerikaanse oud-generaal Ben Hodges zegt het al vanaf het begin: op de Krim ligt het politieke en militaire zwaartepunt van de oorlog. Het schiereiland is in deze oorlog Ruslands belangrijkste (en oudste) trofee én een cruciale militaire uitvalsbasis en logistiek doorvoerpunt. De Krim stelt Rusland in staat Oekraïne in de tang te houden. Het is dus ook op de Krim dat Rusland verslagen moet worden.

Niet iedereen deelt deze logica, en dat geldt zeker voor president Bidens adviseurs in het Witte Huis en het Pentagon, die er al meer dan een jaar voor terugdeinzen om Oekraïne Atacms-langeafstandsraketten te leveren. Vrees voor escalatie is daarin een factor.

Tegen deze achtergrond is de vernietiging door Oekraïne deze week van een Russische onderzeeboot en een landingsschip, en de beschadiging van de droogdokken waarin ze lagen, sensationeel. De aanval – waarschijnlijk uitgevoerd met Britse Storm Shadow-raketten – is een voltreffer in het hart van de in theorie zwaar verdedigde Russische Zwarte Zeevloot in Sebastopol. Als Rusland zelfs die plek niet adequaat kan verdedigen, staat de deur open voor herhaling van dit soort verwoestende aanvallen.

Na deze aanval volgde donderdag de uitschakeling van een Russisch S400-luchtverdedigingssysteem bij Jevpatoria op de Krim: eerst werden de radars van het systeem uitgeschakeld door drones, daarna werd de installatie zelf vernietigd met een Oekraïense 'Neptune', een antischeepsraket die voor het eerst met succes tegen een doel op land werd ingezet.

Vorige maand claimde Oekraïne ook al een S400-systeem op de Krim te hebben uitgeschakeld. Ook was er onlangs een gewaagde landingsoperatie van *special forces* tegen radars op de Krim en de herovering van de 'Boyko Torens', olie- en gasplatforms die sinds 2015 in Russische handen waren en uitgerust met onder meer radars. 'Het lijkt wel alsof de Oekraïners het zo gepland hebben', observeerde generaal Hodges in een ironische verwijzing naar de westerse critici die menen dat Oekraïne geen complexe of geïntegreerde aanvallen kan plegen. 'Eerst een special-forcesoperatie tegen radars, daarna een verfijnde aanval op Sebastopol', aldus Hodges op X. 'Het tegenoffensief is veel meer dan een aanval over land.'

achilleshiel

Kan Oekraïne de status van de Krim transformeren van Russisch militair bastion tot Russische achilleshiel? Hoogleraar veiligheidsstudies Frans Osinga vat de recente aanvallen op doelen op de Krim samen als 'drie verschillende doelcomplexen die in elkaar samenvloeien': logistiek, luchtverdediging, materieel.

'Dat begon vorig jaar al, maar de aanvallen van deze zomer maken dat de Krim niet per se een veilig gebied meer is. Als je de luchtverdediging daar weet uit te schakelen, zet je de deur open voor meer drone- en raketaanvallen. Nu beseft Rusland: Sebastopol is kwetsbaar, misschien moeten we de schepen verder terugtrekken.'

Oekraïne 'slaat echt gaten' in de Russische verdediging van de Krim, ziet Osinga, 'en die worden uitgebuit door nog meer drone- en raketaanvallen'. Dat het daartoe in staat is, is een gevolg van Britse en Franse levering van langeafstandsraketten én eigen kracht: de productie van nieuwe en aanpassing van bestaande raketten. Het effect van dat laatste is deze zomer ook te zien in geslaagde aanvallen op militaire doelen diep in Rusland zelf.

Ondertussen zijn er signalen dat de VS komende maand alsnog groen licht kunnen geven voor het sturen van Atacms-raketten naar Oekraïne, mogelijk gevolgd door de Duitsers met hun Taurus-langeafstandsraketten. Ook daaraan leveren recente Oekraïense aanvallen een bijdrage - door een situatie te creëren waarin extra aanvallen op doelen op de Krim met Amerikaanse raketten niet langer gezien kunnen worden als een radicale verandering of 'escalatie'. 'De perceptie dat dit voor Rusland een rode lijn zou zijn, is niet terecht geweest', stelt Osinga vast.

dynamisch karakter

De ontwikkelingen op de Krim onderstrepen opnieuw het dynamische karakter van deze oorlog, die zich dagelijks op vele fronten langs een frontlinie van meer dan duizend kilometer afspeelt - met in het noorden Oekraïners die bij Koepjansk standhouden tegen een Russische aanvalsmacht van 50.000 militairen en Oekraïners die op verschillende plekken in de Donbas en het zuiden gestaag vorderingen maken.

'Het offensief gaat meter voor meter voorwaarts', zegt David van Weel, ondersecretaris-generaal van de Navo, 'tegen honderdduizenden Russen die lang de tijd hebben gehad om zichzelf in te graven'. Oekraïne 'houdt het initiatief en duwt Rusland terug', aldus Tony Radakin, de hoogste Britse militair,

deze week. 'De gedachte dat oorlog netjes en opgeruimd is, en dat je het kunt plannen en voorspellen tot de zoveelste graad, is nonsens.'

Onlangs maakte het Duitse Kiel Institute bekend dat de Europese hulptoezeggingen aan Oekraïne nu ook inzake militaire steun de Amerikaanse overtreffen, wat kan bijdragen aan het op peil houden van de steun van Washington in een verkiezingsjaar. Op het slagveld ontvouwt zich een militaire variant hiervan: hoewel het Witte Huis het verstoren van de militaire balans op de Krim als escalatierisico lijkt te zien, helpen Europese landen Kyiv om het schiereiland voor Rusland steeds moeilijker verdedigbaar te maken.

<https://www.nd.nl/nieuws/buitenland/1191581/oekraine-doet-rusland-hevig-pijn#/reader>